

Krzysztof Fedorowicz

Białoruś: nowy szef Sztabu Generalnego

23 maja 2024 r. Alaksandr Łukaszenka mianował generała Pawła Murawiejkę nowym szefem Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Białorusi i równocześnie pierwszym wiceministrem obrony narodowej.

Paweł Murawiejko, urodzony w 1971 r. na Białorusi, ukończył w Mińsku Wyższą Szkołę Wojskowo-Polityczną. Następnie wstąpił do Akademii Wojskowej. Studiował także w Akademii Sztabu Generalnego Federacji Rosyjskiej, którą ukończył w 2008 r. ze złotym medalem. W czerwcu 2013 r. został zastępcą szefa Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych oraz szefem Głównego Zarządu Operacyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej Białorusi. W lutym 2022 r. został mianowany pierwszym zastępcą sekretarza Rady Bezpieczeństwa.

Komentarz

Dość niespodziewana dymisja dotychczasowego szefa Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Białorusi, generała Wiktora Gulewicza, prawdopodobnie ma związek z ewolucyjną zmianą poglądów białoruskiego przywódcy na kwestie wojny na Ukrainie. Należy zauważyć, że Wiktor Gulewicz pełnił swoją funkcję zaledwie 3 lata (od marca 2021 r.). W maju 2024 r. został zdymisjonowany i przeniesiony do rezerwy. Jako przyczynę jego odwołania podano wiek. Co ciekawe, zdymisjonowany generał ma 54 lata, a jego następcą 53 lata. Prawdopodobnie więc oficjalna przyczyna zwolnienia posłużyła jedynie jako pretekst.

Wśród prawdziwych powodów jego dymisji wymienia się fakt, iż Wiktor Gulewicz według źródeł opozycji należał do nielicznego kręgu urzędników i wojskowych (jak np. były minister spraw zagranicznych Władimir Makiej czy szef administracji prezydenta Igor Siergiejienko), którzy w 2022 r. nie chcieli, aby Białoruś przystąpiła do konfliktu na Ukrainie. Jako ówczesny szef Sztabu Generalnego dysponował bardziej realistyczną oceną tego, jak rozwinie się konflikt i jak będzie wyglądać szturm na Kijów oraz pozycje w Donbasie, które Ukraińcy przygotowywali do obrony przez 8 lat. Ponadto znał panujące w białoruskiej armii nastroje i wiedział, że część żołnierzy może mieć problem ze zrozumieniem, dlaczego konieczny jest ich udział w wojnie przeciwko Ukrainie. Jego poglądy zdecydowanie różniły się od wypowiedzi szefa Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego Iwana Tertela, sekretarza Rady Bezpieczeństwa Alaksandra Wolfowicza oraz ministra obrony narodowej Wiktara Chrenina, którzy jednoznacznie opowiadali się za udziałem Białorusi w konflikcie na Ukrainie.

Nominacja Pawła Murawiejki wskazuje na wzmocnienie w białoruskim sektorze wojskowym wpływów tzw. „zwolenników Rosji” i ewentualnego jawnego udziału Białorusi w konflikcie po stronie Moskwy. Prawdopodobnie białoruski przywódca, po dwuletnim okresie „pozorów neutralności” i wstrzymywania się od bezpośredniego udziału w rosyjskiej agresji, doszedł do wniosku, że konieczne jest jednoznaczne opowiedzenie się po stronie sojusznika z Moskwy, ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Gwarancją tego ma być nowy szef Sztabu Generalnego, znany ze swoich bezkompromisowych wypowiedzi w kwestiach bezpieczeństwa narodowego. Już w październiku 2022 r. Murawiejko oświadczył, że Białoruś bierze udział w „operacji specjalnej” na Ukrainie, „spełniając określone funkcje”. Rok później, w październiku 2023 r., swoją kolejną wypowiedzią wywołał konflikt dyplomatyczny z Litwą. Stwierdził, że w odpowiedzi na litewski zakaz tranzytu białoruskich towarów, który jego zdaniem, stanowił agresję ekonomiczną, Białoruś zgodnie ze wszystkimi normami prawa międzynarodowego może „przy użyciu broni wyciąć korytarz” dla tranzytu przez Litwę do Królewca. W efekcie przedstawiciel Białorusi został wezwany do litewskiego ministerstwa spraw zagranicznych, a sam Murawiejko został objęty sankcjami UE. Warto też odnotować, że jesienią 2023 r. generał ogłosił gotowość przeprowadzenia wspólnych ćwiczeń wojskowych z Polską w celu obniżenia wzajemnego napięcia na granicy.

Paweł Murawiejko zapowiedział, że zapewnienie bezpieczeństwa militarnego państwa ma ogromne znaczenie dla rozwoju wszystkich dziedzin życia. W związku z tym głównym zadaniem Sztabu Generalnego będzie

obiektywna ocena sytuacji i dokonanie w odpowiednim czasie dostosowań, dzięki którym system bezpieczeństwa wojskowego Białorusi będzie bardziej elastyczny i odporny na współczesne wyzwania. Jego nominacja potwierdza ponadto coraz większą dominację kompleksu wojskowego w systemie politycznym Białorusi i może stanowić moment zwrotny w dwustronnych relacjach białorusko-rosyjskich.